

Dagcenter Skelhuset

Atmospheric Gap Analysis

Demens Dagtilbud for yngre borgere med demens, Vodskov

Dette dokument indeholder resultater fra observationer samt semi-strukturerede interviews med plejere, borgere og pårørende udført i demensdagtilbuddet Skelhuset i november 2024. Undersøgelsen er en del af en atmospheric gap-analyse til projektet "Det Gode Værtskab".

Dokumentet bygger på principperne om Art in Health som beskrevet af WHO i rapporten Health Evidence Network Synthesis Report 67: What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being?

Formål

Formålet med analysen og dette dokument er at afdække behov og potentialer for kunst og sundhed i demensdagcentre i Nordjylland. Resultaterne præsenteres for personalet ved en designworkshop, hvor sundhedsprofessionelle og kulturprofessionelle arbejder sammen om at identificere indsatsområder, der kan styrke værtskabet i de nordjyske dagcentre. Målet er at udvikle 5 temaer, som kan videreudvikles og testes i 2025.

Metode

I denne undersøgelse er der udført:

- Observationer i dagcenteret over en dag i november.
- Semi-strukturerede, situerede interviews med 3 borgere og deres pårørende.
- Semi-strukturerede, situerede interviews med 3 medarbejdere.

Alt materiale er anonymiseret.

Materialet er udarbejdet af

Esben Bala Skouboe, Projektleder, Studio Poesis
Sofie Busch, Research, Studio Poesis

Fakta om Skelhuset

Kort beskrivelse

Skelhuset er et dagcenter beliggende i Hammer Bakker i Vodskov, Nordjylland. Her tilbringer demensramte borgere dagen fra kl. 10 til 16 sammen med plejere. Dagen byder på forskellige aktiviteter, socialt samvær eller tid til individuelle hobbyprojekter. Der serveres tre måltider: morgenmad, frokost og eftermiddagskaffe, som altid ledsages af lidt sødt.

Dagcentret er målrettet yngre demensramte i aldersgruppen 45-69 år. Denne målgruppe inkluderer både borgere med tidligt udviklet demens som følge af sygdom og personer med alkohol-demens. Begge grupper oplever adfærdændringer, hukommelsesproblemer og generel forvirring.

Skelhuset er indrettet i en ældre lægebolig i ét plan, der tidligere fungerede som to separate lejligheder. Boligen er bevaret og omdannet til et genkendeligt hjemmemiljø med stuer, spisestuer, to køkkener, et soveværelse, badeværelser, carport, terrasse og have. Der er desuden et personalekontor. Indretningen er hjemlig og præget af møbler og dekorationer, der minder om et typisk dansk hjem.

Skelhuset, bygningsfacade

En dag i Skelhuset

- 08.00 Personalet møder ind og forbereder dagen
Dækker bord med bordplan
Administrative opgaver
Klargør morgenmaden (boller, kaffe og saftvand)
- 10.00 Borgerne ankommer
Der serveres og spises morgenmad, som nydes sammen fordelt i de to spisestuer.
- Borgerne laver aktiviteter alene og sammen efter lyst
- 12.00 Serveres frokost, som nydes sammen på de to spisestuer.
- Borgerne laver aktiviteter alene og sammen
- 14.30 Eftermiddagskaffe (kage og kaffe) serveres og nydes sammen.
- Borgerne slapper af og nogle laver aktiviteter alene og sammen.
- 15.00 Borgerne bliver hentet og tager hjem
Personalet rydder op og gør klar til næste dag
De deler erfaringer og oplevelser fra dagen
- 16.00 Dagen slutter

Skelhuset, Læsestue

Skelhuset, Spisestue I

Personale tilstede: 2-3 (alle kvinder)

Borgere tilstede: 6 (4 mænd, 2 kvinder)

En dag som borger

En typisk dag som borger i Skelhuset kan beskrives således:

Morgen og modtagelse

Borgeren ankommer til Skelhuset omkring kl. 10 om morgenen og bliver varmt modtaget af en plejer i døren. Personalet hjælper med at tage overtøjet af og byder borgeren velkommen med et kram. Samtidig småsnakkes der, mens borgeren træder indenfor og finder sig til rette.

Under morgenmaden sidder 3-5 borgere sammen med 1-2 plejere ved bordet. Der serveres boller, kaffe og saftvand, og stemningen er hyggelig. Personalet sørger for at skabe en behagelig samtale og tager hensyn til forskelligheder ved at inkludere alle i dialogen. Der er ingen stramme tidsrammer, så måltidet får lov til at tage den tid, der er behov for. Stemningen er afslappet og rolig.

Aktiviteter til middag

Efter morgenmaden igangsættes formiddagens aktiviteter. Dagen er ikke planlagt i detaljer på forhånd, men tilpasses den enkeltes behov og dagsform. Der arbejdes med en Plan A og en Plan B, så der altid er fleksibilitet i programmet. Borgere og personale går i gang med dagens aktiviteter, enten alene eller i grupper.

Nogle samler et puslespil, andre læser aviser eller bøger, fodrer fugle, maler med tuscher eller går en tur i skoven.

Disse aktiviteter er med til at skabe vigtige sociale fællesskaber, understøtte den enkeltes identitet og give anerkendelse til borgeren. Aktiviteterne planlægges med hensyn til den enkelte borgers ønsker og behov.

Frokost

Frokosten er et centralt mødested hvor, maden er objekt for stor glæde og indholdet i mange samtaler.

Aktivitet eftermiddag

Efter frokost vælger mange at gå en tur i skoven, lægge puslespil eller tage en tur på træningscyklen. Nogle borgere vælger også at hvile på dette tidspunkt. Personalet lader borgerne selv bestemme, hvad de har lyst til, men hvis de ikke er i stand til at træffe et valg, inviteres de til at deltage i dagens planlagte aktiviteter. Al deltagelse er frivillig, og et nej tak respekteres altid.

Dagens afslutning

Eftermiddagskaffen er igen et vigtigt mødested, hvorefter borgeren tit er træt, og der hvilkes mens der ventes på transport og afsked.

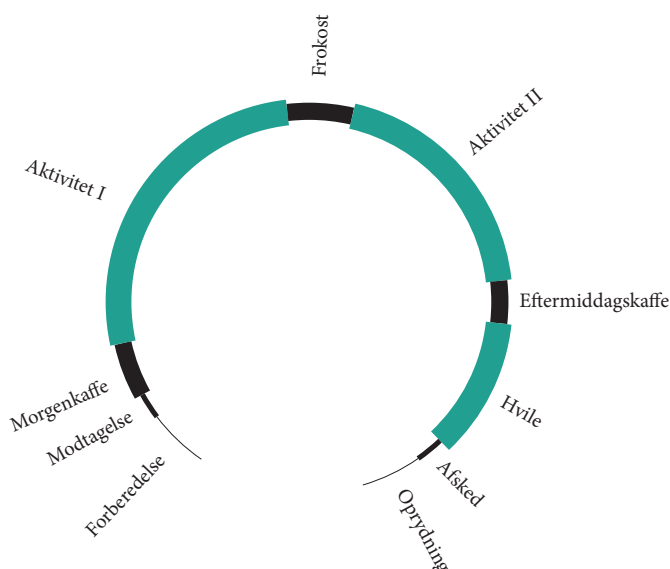
Personale ryder op.

Morgen borddækning, bestemte siddepladser

Vandre-tur i det nære skovområde

Patienthistore

Vi skal møde en mand i 60'erne, der lever med en uhelbredelig demenssygdom. Han er tidligere sælger og beskriver sig selv som udadvendt og systematisk. Han kan ikke fordrage jazz, men holder meget af at se sport og løse krydsord.

“Jeg har arbejdet med at snakke med mennesker hele mit liv og jeg elsker at møde nye mennesker” Borger

Borgeren har levet med en demensdiagnose i seks år og har deltaget i flere tilbud i Aalborg Kommune, senest på Nordkraft. De seneste år har han været tilknyttet Skelhuset, som han beskriver som et mere frit og imødekommende sted. Han udtrykker stor tilfredshed med både stedet og personalet, som han oplever som venlige og lyttende. Besøget på Skelhuset er ugens højdepunkt, hvor samværet med de andre borgere – hans “venner” – skaber et stærkt fællesskab. Han fortæller med glæde, hvordan de er gode til at hjælpe hinanden.

“Jeg føler mig velkommen ... der er sådan et venligt miljø her(...) Det er godt at komme lidt væk fra hverdagens trommerum - ud og hente sine egne historier.” Borger

Borgeren sætter pris på, at der altid “sker noget” på Skelhuset. Det behøver ikke at være stort – en gåtur i skoven, en tur på træningscyklen ved Udsigten, tid i haven eller kreative projekter som at lave jule- eller påskepynt. Han nyder også at sidde og kigge ud på skoven, følge fuglene og betragte bladene på træerne. Denne forbindelse til naturen giver ham ro og afslapning.

Hans pårørende fortæller, at han også finder stor glæde i sit hjemmeliv. To katte bringer ham daglig fornøjelse, og hans have med køkkenurter, blomster, frugttræer og bærbuske er en kilde til både stolthed og velvære.

“Mangler du at fortælle din hof-historie?” Pårørende

“Jeg har spillet lidt fodbold som ung(...) meget fodbold, der var engang vi vandt det store mesterskabe(...) og så har jeg spillet i band, til festivaller (...) jeg elskede at spille dansemusik“ Borger

Tror du at du kan spille i dag? Interviewer

Jahh... nok en tre, fem akorder... men det er ikke det samme længere“ Borger

Interesserne blandt Skelhusets borgere er vidt forskellige. Nogle elsker fodbold, andre finder glæde i litteratur, musik, haven eller naturen. Mange har haft krævende karrierer og fortæller stolt om deres “storhedstid” – uanset om det var på strikkepindene eller på fodboldbanen. Personalet på Skelhuset arbejder målrettet på at finde en balance mellem at give borgerne mulighed for at dyrke deres interesser og samtidig tage hensyn til de udfordringer, sygdommen medfører.

Sidste år deltog borgerne og personalet i en bustur til Blokhuis – en oplevelse, der stadig vækker glæde. Lignende udflugter, som en tur til drivhuset, museet eller en køretur med veteranbiler til Hals, beskrives som små, men uforglemmelige højdepunkter, der styrker fællesskabet på Skelhuset.

Nogle gange kan jeg godt føle mig som en ‘Curling-ægtefælde’ - Pårørende

De pårørende oplever besøgene på Skelhuset som afgørende for at opretholde hverdagen i hjemmet. De fremhæver også personalets evne til at tilpasse sig og huske den enkelte borgers behov. En pårørende beskriver det således: “Personalet er fantastiske til at finde balancen – og så elsker jeg, at vi kan kommunikere med en simpel SMS. Ingen Aula, tak!”

Borgeren kalder sig selv en “stamgæst” på Skelhuset. Han og hans pårørende vil gerne give os disse råd med på vejen:

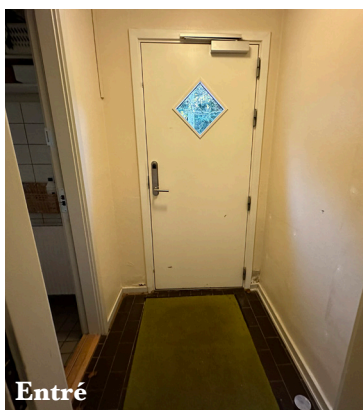
“Vi skal passe på at personalet bliver ved med at have tid og tålmodighed til Borger med særlige behov, fordi det har vi ikke altid der hjemme.” - Pårørende

“Jeg elsker skove, og gåturene, det er et fantastisk sted at være ” - Borger

“Jeg kan jo også være lidt kynisk, hvis ikke Aalborg Kommune hjalp os her, så var jeg nødt til at gå på efterløn for at passe Borgeren ” - Pårørende

“Husk altid, at det handler om det menneskelige. Ægte opmærksomhed gør hele forskellen. Og så er det vigtigt at bevare glæden i selv de små ting.” - Forfatteren

Ankomsten i Skelhuset

Entré

Gangen

Køkken 1

Entré og gangen man møder ved indgangen, er smalle og virker omsluttende og må-klaustrofobisk, hvis man står flere der. Der er intet på væggene, og mødet med huset virker fraværende. Køkkenet møder man til venstre for indgangen og har derimod en hjemlig atmosfære, og oser af liv.

Aflukket læsestue

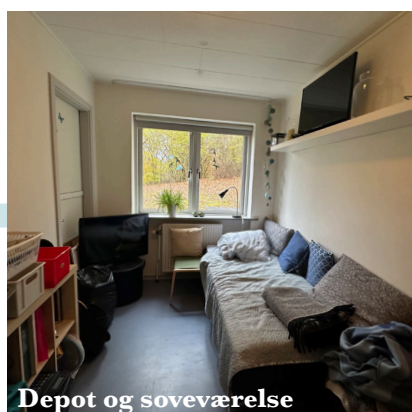
Åben dagligstue

Åben spisestue

Herfra bevæger man sig ind i de åbne stuer og alrum, hvor der er mange siddepladser og synlige aktiviteter, så som træningscykel, bøger, krea-håndværk og underholdning

Modsat entréen så møder man dagligstuer og spisestuer som bærer præg af liv og brug. De inviterer til forskellige aktiviteter, tv, læsning og afslapning i sammenværd. Indretningen virker varm og inviterende. Borgere sidder her og fordyber sig i en aktivitet eller blot slapper af og kigger ud. Spisestuerne virker som et samlingspunkt med centreret belysning. Foruden at spise, bruges de til brætspil og kort.

Depot og soveværelse

Garderobe og fordybelse

Langs gangen findes også to yderligere værelser, som bruges til opbevaring og solo aktiviteter, som puslespil. Krea-værelse benyttes også til at tage et hvil, men virker for rodet og overfyldt til formålet.

Afhegnede udearealer

Haverne som omkranser huset er indrammet af skov og er fyldt med potteplanter, fuglefodrebræt og opholdszoner. Det giver haven en indbydende atmosfære, både at beskue og opholde sig i. Den bidrager til at isolere Skelhuset og gøre stemningen privat og mere intim og hjemlig.

Ankomsten til Skelhuset

Rum og atmosfære

Ankomsten til Skelhuset føles som et lille eventyr, allerede inden borgeren når parkeringspladsen og senere hoveddøren. Ad snoede veje gennem skoven finder bussen eller bilen vej til denne afsidesliggende perle. Den altid skiftende skov fanger opmærksomheden og åbner sanserne for sæsonens farver, vejrets stemning og naturens liv. Ved ankomsten til parkeringspladsen fremstår Skelhuset som en smuk rødstensvilla fra 1970'erne. En krukke med efterårsblomster, håndmalede sten, bunker af visne blade og en åben carport vidner om et varmt og levende hjem.

På den anden side af hoveddøren træder man ind i en råkvid mellemgang med en åben dør til et toilet, der desværre lugter en smule, da det mangler ordentlig udluftning. Et hurtigt blik ind på toilettet afslører hvide klinker og ældre inventar, som desværre bidrager til en institutionspræget stemning. Denne gang giver det førstehåndsindtryk af Skelhuset, men det kunne være mere imødekommende, hvis den i stedet duftede af nybagte boller eller friskbrygget kaffe – dufte, der faktisk møder én længere inde i huset.

Modtagelse af borgeren

Personalet er imødekommende og opmærksomme på den enkelte borger. De er bevidste om, hvilke borgere der ønsker kropslig kontakt, som et kram eller et håndtryk, og hvilke der har andre behov. Borgerne beskriver modtagelsen som varm og indbydende og udtrykker stor tilfredshed med personalets personlige og nærværende velkomst.

Den indbydende velkomst

Et personalemedlem fortæller, hvor vigtigt det er, at borgerne føler sig trygge og velkomne, og understreger betydningen af at skabe en behagelig og tryk atmosfære. Ankomsten til Skelhuset drager allerede fordel af den omkringliggende natur og det smukke landskab, men med få virkemidler kan stedet gøres endnu mere indbydende. Det anbefales at fælde eller beskære beplantningen ved parkeringspladsen for at skabe en vidunderlig udsigt ved ankomsten. Om vinteren kan stedet dekoreres med lyskæder i udvalgte træer, mens der om sommeren kan arbejdes med plantekasser, blomsterløg eller krukke. Entréen og toilettet kan forbedres ved at omdanne toilettet til et personaletoilet med krav om lås. Derudover kunne væggene udsmykkes med malerier, og entréen kan indrettes med enkle, indbydende møbler, hvor personalets og borgernes kreative arbejder kan udstilles.

Ankomst til Skelhuset i entré

Indkørsel ved Skelhuset

Åben dagligstue mod udsigten

Rum og atmosfære

Dagligstuen er opdelt i to zoner: en med et spisebord med udsyn til køkkenet gennem en "bar" og en opholdsstue med polstrede møbler, blade og planter, der tilsammen skaber en hyggelig og hjemlig atmosfære. Møblerne er orienteret mod det væghængte fjernsyn, som hænger over et tv-møbel med blandt andet strikkesøj.

Den sydvendte facade har panoramavinduer ud mod forhaven og parkeringspladsen, hvilket giver et dejligt lysindfald. Ved ankomsten til dagligstuen mødes du af duften fra køkkenet, hvad enten det er friskbagte boller om morgenen eller lun flæskesteg til frokost. Duftene forstærker den indbydende atmosfære og vækker minder. Spisebordet er dækket op til morgenkaffe, og det er tydeligt, at man har gjort sig umage: grønne servietter og hjemmelavede bordkort lavet af sten ligger ved stolene. Det skaber en følelse af at være velkommen.

Spisebordet er et af de to centrale steder for de fælles måltider i Skelhuset. På en kommode står en udstilling med håndarbejde udført af en borger. Udstillingen er både spændende og inspirerende og bidrager til en autentisk og kreativ atmosfære. Akustikken i stuen er behagelig. Lydene fra stemmer i de tilstødende rum samt puslen og skramlen i køkkenet er med til at skabe ro og understøtter de velkendte lyde af hjemlighed.

Udsigten fra Daglistuen

Som i husets andre stuer er indretningen orienteret mod fjernsynet. Der står en globus i denne stue, ligesom i de øvrige. Der kunne arbejdes med at skabe forskellige identiteter for stuerne, og i denne stue ligger der et stort, uudnyttet potentiale i udsigten. For at udnytte dette ville det være nødvendigt at beskære beplantningen ved parkeringspladsen, hvilket ville åbne for lange kig ud over landskabet.

Hvordan kunne en "udsigtsstue" se ud? Måske med en kikkert og et fælles staffeli, der står fremme med maling, i stedet for et fjernsyn? (Det er bemærkelsesværdigt, at ingen af de adspurgte i interviews fremhæver fjernsynet som vigtigt, selvom der er 1-2 i hvert rum). Udsigten kunne være et oplagt tema for denne stue.

“Det er ikke nødvendigt at bruge fjernsyn fordi der sker så meget andet.” Borger

Dagligstue med udgang til skoven

Rum og atmosfære

Dagligstuen mod skoven ligger for enden af en hvid gang, som fungerer som en slags pause mellem rummene. Spisebordet er centralt placeret, og en pendellampe skaber et varmt og indbydende rum omkring bordet. En hyggekrog med fire bløde stole og tilhørende fodskamler er klemmt ind i hjørnet ved Skelhusets andet køkken. Stolene er orienteret mod et stort fjernsyn på et TV-møbel, der er placeret mellem to vinduespartier med udsigt til skoven.

Et stort verdenskort pryder væggen og åbner rummet op til verden. Samtidig afspejler det, ligesom de mange globusser i Skelhuset, en abstrakt dimension, der kræver en relativt høj kognitiv funktion for at kunne bruges konstruktivt i samtaler. En borger fortalte eksempelvis om sine oplevelser i Grønland, mens han pegede på Australien. For borgeren var det ikke kortet, men derimod en taktil sten i lommen, der fungerede som omdrejningspunkt for fortællingen.

Anbefaling

Denne opholdsstue minder meget om den tilstødende stue i sin indretning. Man kunne overveje, om der er behov for to køkkener, eller om dette køkken kunne udvikles til at fungere som et krea-værksted. Her kunne der være plads til opbevaring af materialer til aktivitetskasser, f.eks. til maling, strikning, samling af projekter eller spil. Værktøj og materialer kunne være tilgængelige og synlige, og måske kunne 1-2 stole undværes for at skabe mere plads? Alternativt kunne TV'et flyttes til stuen for at frigøre plads.

Man kunne arbejde med at integrere naturen og motiver fra naturen i denne stue. "Skoven" er et oplagt tema for rummet. Stuen kunne også tematiseres med synlige musikinstrumenter, der inviterer til spontane musikalske aktiviteter. Gangen kunne udsmykkes med motiver fra skoven, enten som stedsspecifikke værker eller billeder inspireret af den omkringliggende natur.

Spisestue med verdenskort

Gang mellem spisestuer

Multirum

Rum og atmosfære

Multi-rummet er placeret mod syd med udsigt gennem et panorama-vindue og har indgang fra dagligstuen. Rummet bruges ofte til møder med pårørende, træning, læsning og som TV-stue. Dette lille rum kan det hele og er indrettet efter samme skabelon som de øvrige rum.

Rummet er centreret omkring et stort spisebord med dug og har desuden et væghængt TV, en læsekrog, et ur, en globus, et ur og et maleri i gule farver. Panorama-vinduet giver udsigt til parkeringspladsen, og i hjørnet står en træningscykel klar til brug.

Atmosfæren i rummet er behagelig og hjemlig, men de mange forskellige funktioner og elementer skaber en uklar anvendelse af rummet, hvilket kan gøre det svært at finde ro her.

Anbefalinger

Rummet fungerer godt, men en oprydning kunne forbedre det yderligere. Et samlende tema kunne styrke rummets funktionalitet og samtidig inspirere til træning. Udsigten fra rummet er et stort potentiale, der kan udnyttes bedre.

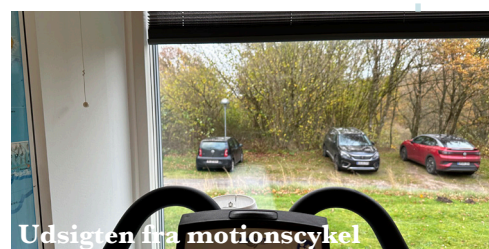
”Når jeg sidder her og cykler, ville det være fantastisk at kunne se ud over dalen,” fortæller en borger.

Rummet kunne udvikles til et opholdsrum med fokus på træning, hvor let tilgængeligt udstyr til fysisk rehabilitering er i centrum. Der kunne stadig være plads til ophold, men med et tydeligt tema, der gør rummet mere inspirerende til både træning og afslapning. Overvejelser som farvede vægge og punktlysning kunne bruges til aktivt at ændre rummets atmosfære fra energisk til hyggelig.

En mobil biograf kunne være en interessant erstatning for TV'et, som sjældent bliver brugt. Et sådant setup kunne skabe fællesskab omkring filmoplevelser og samtidig give mulighed for at fjerne skærmen når den ikke er i brug. Endelig kunne man bringe naturen ind i rummet gennem livestreams fra naturen, hvilket ville skabe en beroligende og inspirerende forbindelse til omgivelserne.

Multi-rum

Privat hjørne

Fordybelsesværelset

Rum og atmosfære

Centralt placeret i Skelhuset ligger et lille værelse, som primært bruges af borgere med behov for delvis isolation i løbet af dagen. Rummet har en vigtig aflastende funktion, da det både skaber ro for den enkelte borger og aflaster personalet samt de øvrige borgere.

Ved vinduet står et bord med udsigt til terrassen og skoven. På bordet er et halvfærdigt puslespil med 1000 brikker i gang. Overfor bordet er en garderobe, hvor bøjlerne er navngivet med dymo-klistermærker. På et lille sidebord ligger en kurv med mere end 20 bøjler samt et popspil, som er placeret op ad væggen.

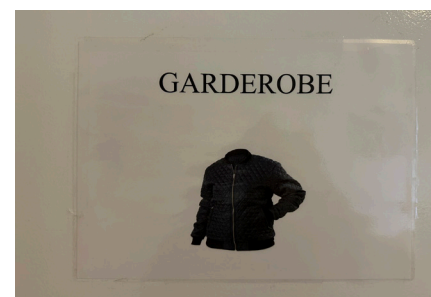
Stemningen i rummet er beroligende. En kurvestol med et lammekind giver rummet et varmt og hjemligt præg, der inviterer til afslapning og fordybelse.

Anbefalinger

Rummet fungerer godt, men der kunne med fordel arbejdes med andre fordybelsesprogrammer, der passer til rummets formål. Derudover kan man overveje at skabe en mere integreret garderobeløsning. Inspireret af idéen med "navneste-nene" kunne man også designe en personlig bøjle eller et skilt til rummet med samme grad af kreativitet og omtanke.

Indretningen virker en smule presset og skaber en rodet atmosfære. Det ville være en fordel at rydde op og muligvis fjerne en kommode. Popspillet, bøjlerne og sofabordet kunne flyttes til depotet eller garagen for at frigøre plads og skabe mere ro i rummet.

Man kunne også overveje at omdanne rummet til et læse- og fordybelsesrum, måske med en indbygget reol, der giver det en funktion som et lille bibliotek.

Tid til fordybelse

Navne på bøjler

Hvilerummet

Rum og atmosfære

Placeret på fordelingsgangen ligger et lille værelse med udsigt til skoven. Værelset fungerer som et fordybelsesrum, hvor borgere kan trække sig tilbage for at tage en middagslur eller finde ro. Rummet tjener også som depot, hvor aktivitetskasser, puslespil, sangbøger, gavepapir og meget mere er opbevaret på en reol overfor sengen.

Indretningen giver en følelse af et gæsteværelse, med to tæpper: ét placeret centralt under vinduet og ét til opmagasinering på hylden, hvor der også står en lampe. På væggene hænger to plakater af ældre dato, som har et næsten karikeret positivt udtryk.

Som i de øvrige rum er der et centralt placeret ur. Atmosfæren i værelset er venlig, hjemlig og imødekommende, omend en smule rodet.

Anbefalinger

For at understøtte rummets funktion som hvilerum kan der arbejdes med beroligende sanseindtryk. Dette inkluderer at rydde op i reolen og flytte dele af depotfunktionen bag låger for at minimere visuel støj. Depotfunktioner bør generelt undgås i rummet, hvis det skal danne optimale rammer for hvile.

Hvis TV'et ikke er i brug, bør det fjernes, og i stedet kan der arbejdes med beroligende auditive og olfaktoriske stimuli, som eksempelvis dæmpet musik eller behagelige dufte. Derudover vil farvede gardiner kunne styrke følelsen af et varmt og hjemligt rum.

Udsmykningen kan med fordel bestå af billeder taget i skoven eller malerier med naturmotiver, gerne fundet i genbrug, for at skabe en nærværende og autentisk atmosfære.

Kunst på væggene

Syn fra puden

Soverum og depot

Naturen som Ressource

Rum og atmosfære

Skoven rummer et enormt potentiale, som allerede udnyttes flittigt i Skelhuset. Den bruges dagligt til gåture, som udflugtsmål eller blot som en livsbekræftende baggrund. Interaktionen med naturen gavner både personale og borgere. I interviews beskriver både personale og borgere skovturene som dagens højdepunkt. ”Vi bliver allesammen ladet op af en gåtur i skoven,” fortæller en medarbejder.

Livet i skoven. På terrassen fodres der fugle, men ved besøget observerede vi kun begrænset interesse for dette. Vi ser dog et stort potentiale i en mere fokuseret tilgang til fodring, der kan bringe skovens dyreliv tættere på Skelhuset. Dette kan øge interaktionen mellem beboerne og skovens dyr og styrke oplevelsen af naturen.

Skoven som kreativt materiale. Skoven giver rig mulighed for at udvikle aktiviteter i tæt relation til naturen, såsom at pynte med naturmaterialer, bygge fuglehuse og deltage i fodringsprojekter. Disse aktiviteter kan styrke både kreativiteten og fællesskabet.

Skoven som baggrund. Skoven udgør et smukt bagtæppe for Skelhuset. Vi anbefaler, at man arbejder med strategiske kig dybt ind i skoven, eksempelvis gennem opsætning af en god kikkert og tilgængelig litteratur, så både borgere og personale aktivt kan følge med i skovens liv. Derudover foreslås det at rydde området omkring parkeringspladsen for at forbedre udsigten til skoven.

Anbefalinger

Skoven som kilde til naturoplevelser. Skoven rummer et rigt og varieret dyreliv, som kan inviteres tættere på gennem målrettet vildtfodring. Dette kan eksempelvis tiltrække større dyr som råvildt, ræve og grævlinge. Ved at skabe huller i hegnet, så dyrene lettere kan passere, åbnes der for et potentiale, som kan udnyttes yderligere.

Derudover kan opsætning af video- og lydudstyr ved strategisk placerede foderpladser i skoven give stor værdi. Aktiviteter kunne inkludere at udvikle egne foderblandinger, overvåge dyrelivet og vedligeholde foderpladserne. Livet ved foderpladserne kan følges via livestreams både fra Skelhuset og fra borgernes egne hjem. Dette vil kunne skabe samtaleemner og værdi, særligt for de borgere, der ikke selv har mulighed for at færdes i naturen. Et inspirerende eksempel kunne være Morten Hilmers YouTube-livestreams fra naturen.

Aktivering af naturens ressourcer. Naturens ressourcer kan integreres i en bred vifte af aktiviteter og give beboerne en nærmere tilknytning til skoven og dens mange muligheder.

Tematikker

Kreative kompetencer som drivkraft for værtskab og trivsel

”Jeg gik til korsang da jeg var yngre, jeg kan bare godt lide at synge”

- Personale

Personalet i demensplejen rummer ofte et væld af kreative potentialer – evner, der kan tilføre dagcentrene en ekstra gnist og skabe glæde for både borgere og medarbejdere. Disse kompetencer kan stamme fra tidligere erfaringer, hobbyer eller passioner, såsom maleri, musik, håndarbejde, værkstedsarbejde, havearbejde, blomsterbinding, sang, digtning eller sport.

Alt for ofte tages denne kreative kraft for givet. Men hvad nu hvis vi aktivt arbejder på at udvikle og styrke den? Ved at give personalet mulighed for at fordybe sig i deres kreative evner kan vi ikke blot skabe mere meningsfulde og æstetiske aktiviteter for borgerne, men også fremme arbejdsglæde og sammenhold i personalegruppen.

Hvordan kan vi gøre dette?

Kompetenceudvikling: Tilbyd workshops og inspiration, der stimulerer og udvikler personalets kreative evner. Dette kan omfatte alt fra fællessang og håndværksaktiviteter til naturbaserede projekter, hvor ting fra skoven bruges til at skabe sanselige og smukke rum.

Deling af passioner: Skab rammer for, at personalet kan dele deres kreative interesser og ideer med hinanden og med borgerne. Dette kan føre til nye fællesskaber og viden, som løfter hele teamet.

Fælles projekter: Lad personalet bruge deres kreative kompetencer til at planlægge og gennemføre aktiviteter, der er meningsfulde og giver borgerne glæde og stimulation – uden behov for dyre eksterne løsninger.

Effekten:

Når personalet får mulighed for at blomstre og udvikle sig inden for deres passioner, skaber det en stærkere følelse af ejerskab og engagement. Det gør ikke bare dagcentrene til steder med mere sprudlende værtskab og liv, men bidrager også til en kultur, hvor kreativitet og arbejdsglæde går hånd i hånd.

Ved at investere i personalets kreative kompetencer investerer vi i hele organisationens trivsel og innovationsevne – til glæde for både borgerne og medarbejderne.

“Aktiviteterne afspejler os på en eller anden måde. Jeg kommer til at tænke på sang, fordi det synes jeg er fantastisk. Og ’hun’ tænker på at lave kreative ting – og glæden smitter af på borgeren.”

- Personale

Ud i verden: Skab nye oplevelser gennem udflugter og samarbejder

”Det behøver ikke noget ikke være noget stort, en tur til fjorden eller til en shelterplads”

- Personalet

Hverdagen i demensplejen kan hurtigt præges af gentagelser og rutiner – både for borgere og personale. Men muligheden for at bryde dagligdagen med udflugter og nye oplevelser kan skabe stor glæde, energi og mening. At tage på udflugt 1-2 gange om måneden giver ikke kun borgerne stimulerende oplevelser, men styrker også arbejdsglæden og fællesskabet blandt personalet.

Ved at åbne op for muligheder uden for dagcenterets rammer kan vi etablere værdifulde samarbejder med eksterne aktører som børnehaver, daginstitutioner, teatre, kunstmuseer og andre samfundsinstitutioner. Disse relationer kan skabe nye perspektiver og aktiviteter, der beriger både borgere og personale. Kulturkraft, Kultur vitaminer og WHO's rapport om Kulturog sundhed bekræfter også et sundheds og rehabiliterings potentiale i dette felt.

Opgaven for gruppen:

Denne arbejdsgruppe skal fokusere på at gøre udflugter til en fast del af dagcenterets praksis. Det handler om:

1. **At finde finansiering:** Udarbejd fondsansøgninger og undersøg muligheder for donationer fra lokalsamfundet. For eksempel kan midler til en el-bus være afgørende for at gøre drømmen om mobilitet til virkelighed.
2. **At etablere samarbejder:** Opsøg lokale aktører, der kan blive faste partnere, og udforsk kreative samarbejds muligheder.
3. **At inspirere personalet:** Udvikl en kultur, hvor personalet ser udflugter som en del af deres pædagogiske og sociale indsats, og hvor de får støtte til at tænke nyt og opsøge ressourcer uden for de vante rammer.

Hvis denne arbejdsgruppe lykkes med sit arbejde, kan det blive et eksempel på, hvordan man ved fælles indsats og nytænkning kan skabe innovative og meningsfulde løsninger. Samtidig åbner det nye muligheder for at gøre Videnscenter for Demens til en frontløber inden for alsidig og kreativ pleje.

“Det kan jo bare en tur til fjorden og tage kaffen med i køltasken. Eller en tur til Hals og få en is... Eller til shelterpladsen heroppe...der er nogle der kan gå derop, men vi har også borgere, der ikke kan gå til shelterpladsen.”

- Personale

Rum og objekter som inspiration

Vi påvirkes konstant af de omgivelser, vi befinder os i. Vores miljø kan enten hæmme eller inspirere os, og de ting, vi ser omkring os, vækker ofte en trang til handling – et skakspil inviterer os til at spille, en stol opfordrer til at sidde, og et staffeli lokker til at male. Hvordan kan vi indrette rum i demensplejen, så de inviterer til meningsfulde aktiviteter, uanset om borgeren har behov for skærmning eller ønsker at være aktiv i naturen?

Idéer til inspirerende miljøer:

Kreative hjørner: Et staffeli med pensler og maling, der altid står klar, eller et krea-rum, hvor projekter kan påbegyndes og efterlades til senere færdiggørelse.

Sanselige oplevelser: Et ”fortællerfad” fyldt med genstande, der vækker minder og opfordrer til samtaler og kreative udfoldelser.

Aktivitet i naturen: Uderum, der inviterer til at spille kroket, plante blomster, luge bede eller fodre fugle, så borgerne kan få glæde af både frisk luft og fysisk aktivitet.

Praktiske færdigheder: Et køkkenområde, hvor borgere kan lave mad eller bage, og værksteder, der er udstyret med materialer til tegning, maling eller arbejde med ler.

Opgaven i dette tema:

Denne arbejdsgruppe skal fokusere på at skabe miljøer, der naturligt inspirerer til samtaler og aktiviteter for både borgere og personale. Det handler om strategisk at ”plante frø” i miljøet, der skaber nye muligheder for fællesskab, stimulering og meningsfulde oplevelser.

Hvordan kan vi indrette rum, der taler til borgernes sanser og behov?

Hvordan kan vi sikre, at miljøet tilgodeser både de mest syge, der har brug for skærmning, og de mere aktive, der har glæde af at gå ture eller deltage i fælles projekter?

Hvordan kan vi integrere udstyr og objekter, der inviterer til spontant samvær og aktiviteter?

Ved at arbejde bevidst med indretningen af både inde- og udeområder kan vi skabe miljøer, der ikke blot stimulerer borgernes fantasi og aktivitet, men også gør det lettere for personalet at udføre deres arbejde med glæde og kreativitet. Inspirerende omgivelser er nøglen til at skabe steder, hvor både borgere og personale kan trives og blomstre sammen.

“Når spillet står fremme, så er der en større sandsynlighed for at borgerne starter med at spille på græsplænen, og så kan vi lettere sætte ’spontane’ aktiviteter i gang.”

- Personale

Naturen som inspiration i demensplejen

“Når vi er på gåtur i skoven, så kan jeg mærke,
at jeg også selv bliver lavet lidt op.”

- Personale

Naturen er for mange et frirum – et sted for ro, refleksion og aktivitet. En gåtur giver ikke blot motion, men kan også være dagens højdepunkt, især for mennesker med demens. Hvordan kan vi strategisk styrke forbindelsen til naturen og integrere den som en del af pleje og omsorg?

Mulighederne er mange. Landskabelige initiativer som anlægsprojekter, beskæring af træer, havearbejde og aktiviteter som fodring af fugle og andre vilde dyr kan bringe naturen tættere på. For eksempel kan der etableres foderpladser i nærområdet, som både skaber bedre levesteder for dyrelivet og giver borgerne mulighed for at være aktive deltagere. Dette kan suppleres med live-streams fra naturen, der kan ses i dagcentre eller hjemme hos borgerne, og som inviterer til observation og samtale om naturens gang.

Derudover kan borgerne engageres i motiverende aktiviteter som at skabe og vedligeholde foderpladser. Dette fremmer både en følelse af formål og en tættere relation til omgivelserne.

Temaet lægger vægt på at integrere naturen i dagcentrenes aktiviteter – både indenfor og udenfor. Hvordan kan vi aktivere naturen som en ressource og skabe meningsfulde oplevelser for borgerne? Det er her, vi skal tænke kreativt og udvikle idéer, der styrker både trivsel og livskvalitet.

”Hvis vi mærker en borger der har restløs, så bare lige gå ud... Hvis vi ikke kan gå en hel runde, så bare lige gå rundt i haven her. Så kan vi sætte os i drivhuset, eller ude under halvtaget det er magisk hvad det kan gøre.”

- Personale

Sanser og minder: Skab forbindelser gennem reminiscerende aktiviteter

”Pluto, det er en hund, som jeg fik på min 8-års-fødselsdag, efter jeg havde plaget min mor i 4 år. Pluto var kongen af på Aagade 3.”

- Borger

Kan vi udvikle metoder, der åbner for borgerens minder og skaber meningsfulde øjeblikke? Ved hjælp af sanse-stimuli som billeder, lyde, dufte og berøring kan vi hjælpe mennesker med demens til at genkalde erindringer og føle sig forbundet med deres livshistorie.

Hvordan kan vi registre et minde? og hvordan dette aktiveres?

- **Personlige mindebærere:** Hvordan kan vi kortlægge borgerens livshistorie ved indskrivelsen. Dette kan omfatte rejse- eller familiebilleder, genstande fra hjemmet eller genkendelige elementer fra deres tidligere hverdag.

- **Musik og lyd:** Musik fra borgerens ungdom eller lyde, der vækker genkendelse, kan være kraftfulde redskaber. Hvordan skaber vi en kultur, hvor den personlige musik bliver en meningsfuld aktivitet både for den enkelte og fællesskabet?

- **Dufte og berøring:** Duft af hjemmebag, natur eller velkendte parfumer kan vække dybe minder. Samtidig kan genstande med en særlig tekstur eller form have en lignende effekt. Hvordan målretter vi disse stimuli til den enkelte borger for at skabe autentiske, smukke øjeblikke?

Målet med temaet: Denne arbejdsgruppe skal undersøge, hvordan personalet kan udvikle metoder og aktiviteter, der styrker forbindelsen til borgerens minder. Det handler om at gå dybere end blot aktiviteter – at skabe øjeblikke, der er ægte og oprigtige. For som en medarbejder udtrykte det: *”Det handler om det rigtigt menneskelige. Man kan hurtigt mærke, om det er oprigtigt – vi gider ikke falsk opmærksomhed, for så får du ikke de der skønne stunder.”*- Personale

Ved at tage udgangspunkt i borgerens unikke livshistorie og behov kan vi skabe en kultur, hvor reminiscerende aktiviteter bliver en naturlig del af dagligdagen. Dette bidrager ikke kun til borgerens livskvalitet, men giver også personalet redskaber til at skabe ægte forbindelser og meningsfulde oplevelser.

“Jeg sad med en af vores rigtig, rigtig, dårlige beboere, hvor vi så hørte noget kor, hvor jeg bare kunne se... der var en sang, der rørte noget inde i hende, så kunne jeg sige til hende: Jeg kan se at det rørte noget i dig. Så tørrede hun øjne og sådan noget. Var det dengang du var ung?”

Det er det der med at finde de der små øjeblikke...
Få dem til at fordybe sig i et eller andet. ”

- Personale

”Det handler om det rigtigt menneskelige, man kan hurtig mærke om det er oprigtigt -vi gider ikke en falsk opmærksomhed, fordi så for du ikke de der skønne stunder.”

- Personale

”Først skaber vi rummene og derefter skaber de os”

- Winston Churchill, Britisk Statsmand